

תת"ע 6390/12/17 - מדינת ישראל נגד טיביב רוברט

בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע

תת"ע 6390-12-17 מדינת ישראל נ' טיביב
בפני כבוד הסגן נשיאה אלון אופיר

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

טיביב רוברט

הנאשמים

הכרעת דין

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 12.4.18, בית המשפט חוזר ומודיע על זיכוי של הנאשם בפרשה זו מחמת הספק.

להלן נימוקי להחלטתי זו:

1. בתיק זה, החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירה המיוחסת לו בכתב האישום, עבירה של אי מתן זכות קדימה לרכב הבא מימין בצומת שלא הוצב בו תמרור, בניגוד לתקנה 64 (א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "התקנות").
2. מטעם התביעה העידו: רס"ר מזוז אברהם מתחנת אופקים (ע.ת/1) ובאסם אבו צראר מתנדב ביחידת תנועה אופקים (ע.ת/2). מטעם ההגנה העיד הנאשם לעצמו.
4. בתשובתו לכתב האישום, כפר הנאשם במיוחס לו וטען כי עת הגיע לצומת הרלוונטי, לא היה כל רכב שהגיע מימיו ולא קיבל זכות קדימה. עוד טען הנאשם כי לא קיבל אפשרות מהשוטר במקום להגיב על הדו"ח שכן השוטר הפנה אותו בטעותו לבית המשפט.

5. סקירת פרשת התביעה:

ע.ת/1: ערך את הדו"ח (1/ת).

בבית המשפט העיד העד כי נסע בניידת משטרתית ברחוב ראשי, בעוד הנאשם יצא עם רכב הפרטי **מרחוב הדקל בשכונת שקד** בעיר אופקים ופנה פניה חדה שמאלה תוך כדי נסיעה רציפה, לא נתן זכות קדימה לעד וגרם לו לבצע בלימת חירום. העד תיאר את השתלשלות האירועים עד שהנאשם עצר רכבו. העד לטענתו הסביר לנאשם את מהות העבירה והנאשם הכחיש ואף ניסה לשיטתו להסיח את דעתו של העד ואף דיבר אליו בנימה תוקפנית ומאיימת. לאחר סיום רישום הדו"ח הנאשם סירב לחתום עליו והמשיך דרכו.

הנאשם חקר את העד חקירה נגדית:

לשאלת הנאשם - "כשעצרתי, לך היה ברור שלי לא היה ברור מה קרה ולמה אתה עוצר אותי? השיב העד: "אני לא יודע מה היו התחושות שלך, אני יודע מה התפקיד שלי כדי להסביר לך איזו עבירה ביצעת" (פרוטוקול מיום 12.04.18 עמוד 4 שורות 28-29).

העד אישר כי הדבר הראשון שאמר לאחר שעצר את הנאשם היה: "כמעט נכנסתי בך".

לשאלת הנאשם - האם הצ'קלקה עבדה בניידת שלך? השיב העד: "אחרי שהנאשם ביצע את העבירה, הוצאנו את הצ'קלקה כדי שנוכל לבצע עצירה של הרכב". לשאלה - שמת את הצ'קלקה על הגג? השיב העד: "כן. זה רכב לבן. רכב משטרת" (פרוטוקול מיום 12.04.18 עמוד 5 שורות 10-17).

ע.ת/2: הוגש מטעמו דו"ח פעולה (2/ת).

העד לא נחקר בחקירה ראשית ו-2/ת הוגש במקום.

הנאשם חקר את העד חקירה נגדית.

בת/2 - העד תיאר את האירוע כדלקמן: "נסענו ברחוב לכיוון כיכר הספרים ואז בהגעתנו לצומת הרחובות החרוב/הדקל יצא רכב מסוג קיה צבע כסף הבחנתי בנהג ולידו אישה מרחוב הדקל ופנה שמאלה לרחוב החרוב בנסיעה רציפה לא עצר על מנת להסתכל האם יש רכבים וגרם לנהג השוטר אבי מזוז לבלום בלימת חירום מיד השוטר נסע אחריו צפר לו מספר פעמים ורק לאחר שהשוטר עקף את הרכב של הנהג משמאל וסימן לו בידיים לעצור בצד נהג הרכב נעצר והשוטר אבי ירד רגלי אליו".

לשאלת הנאשם - "כשנסעתם אחרי ניסיתי להאיץ את המהירות או שנסעתי רגיל? השיב העד: "לא,

אתה לא האצת את המהירות, לא שמעת ולא התייחסת. לא שמת לב, זה לא שהתחמקת או משהו" (פרוטוקול מיום 12.04.18 עמוד 6 שורות 26-27).

לשאלת הנאשם - כשהגעתי לחלון של הנהג של השוטר, אז הוצאת את הצ'קלקה? השיב העד: "הצ'קלקה היתה כבר ישובה על הטמבון של הרכב מבפנים. לא שמנו אותה מעל הרכב, אני השארתי אותה על הדשבורד בצד שלי בתוך הרכב" (פרוטוקול מיום 12.04.18 עמוד 7 שורות 12-14).

לשאלת הנאשם - כשביקשתי את אברהם לרשום את הדברים שלי, מה הוא אמר לי? השיב העד: "לפי הזיכרון שלי, הוא אמר לך שלגבי הדוח אתה יכול לרשום מאחורה ולשלוח לבית המשפט. באותו רגע אני והשוטר ידענו שנגיע עם העניין לבית המשפט. אתה דיברת על זה כבר במקום. אין לנו מה לפחד מהעניין" (פרוטוקול מיום 12.04.18 עמוד 7 שורות 26-29).

6. סקירת פרשת ההגנה:

הנאשם תיאר את השתלשלות האירועים כדלקמן: "באותו יום היה ראש השנה ונסעתי עם חמותי, פניתי בצומת שאזכרה פה שמאלה, לא ראיתי אף רכב שמפריע לי או שאני לא נותן זכות קדימה. דווקא בצומת מהצד שלי יש משולש לתת זכות קדימה. פניתי שמאלה והמשכתי. אחרי כ-100 מטר אני שומע צפירות מאחור ולא התייחסתי כי לא הבנתי לזהות ולא ראיתי רכב משטרה, ראיתי רכב פרטי, פרייבט ולא הייתה צ'קלקה ולא היה צופר של משטרה.... אחרי כמה זמן אוטו סיטראן לבן עקף אותי בצורה מסוכנת, עצרתי.... יוצא משם שוטר אברהם וממש כעס וטען שכמעט נכנסת בי...." (פרוטוקול מיום 12.04.18 עמוד 8 שורות 12-18).

התובע הודיע לבית המשפט שאין לו כל שאלות בחקירה נגדית ולכן מוותר על חקירת הנאשם שכנגד.

7. לאחר שבחנתי את חומר החקירה ושמעתי את העדויות, ולאחר שהוצבו בפני בית המשפט שתי גרסאות (גרסת השוטרים מול גרסת הנאשם), ולאחר שלא מצאתי בגרסת הנאשם שום סימן מובהק לאי אמירת אמת, מצאתי לנכון לזכות את הנאשם מחמת הספק וזאת מהטעם שגרסתו של הנאשם לא נסתרה ע"י התביעה לאחר שבחרה שלא לחקור אותו בחקירה נגדית. למותר לציין כי הנאשם כפר לאורך כל הדרך בעבירה המיוחסת לו וזאת עוד במקום האירוע.

לא אחת נדונה בפסיקה סוגיית חשיבותה של החקירה הנגדית במשפט הפלילי והמשפט האזרחי. הזכות לחקירה נגדית הוכרה כזכות דיונית מן המעלה הראשונה, ועל חשיבותה עמד בית המשפט העליון בבג"צ 124/58 היועץ המשפטי לממשלה נגד השופט המנהל את החקירה המוקדמת, פד"י יג' (1) 5,23; "החקירה שכנגד מהווה מכשיר יעיל לגילוי האמת בידי בעל דין, היא נועדה לבחון את מהימנות העד ומאפשרת גם השלמה עובדתית ונתונים הנדרשים לצורך השלמת התמונה העובדתית כדי להעמידה במבחן האמת".

החקירה **שכנגד** היא הביטוי המובהק של שיטת המשפט האדברסרית הנהוגה בישראל. החקירה הנגדית נלקחה משיטת המשפט האנגלו-אמריקאית הרואה בחקירה שכנגד את גולת הכותרת של דיני הראיות. בעניין החקירה הנגדית יפים דבריו של פרופ' א' הרנון, "**המנעות מחקירה נגדית של נאשם**" הפרקליט יח (תשכ"ב) 296:

"החקירה הנגדית נחשבת לדעת רבים, 'כמכשיר היעיל ביותר שהומצא עד היום והמשמש בידי בעל דין לשם גילוי האמת במשפט'. מתן הזדמנות לעריכת חקירה כזאת הוא לכן תנאי יסודי לקבילותה של עדות. ניתנה ההזדמנות אך לא נוצלה ע"י בעל דין - מהי התוצאה? או במילים אחרות: מה פעלה של המנעות מחקירה נגדית?

במידה שבעל דין מתכוון לבקש מבית המשפט שלא להאמין לעד היריב או לחלק מגרסתו, הרי כללי ההגנות שביסוד השיטה האדברסרית האנגלו-ישראלית מלמדים, שמן הראוי כי בעל הדין יחקור את היריב חקירה נגדית ביחס לאותה גרסה בלתי מהימנת או שלפחות יהיה ברור לעד כי אין בעל הדין מסכים לסיפורו. בית משפט יצדק בדרך כלל אם ייחס משקל לעובדה שבעל דין לא חקר נגדית את עד היריב, אולם אין הוא חייב לקבל כנכונה את גרסת העד שלא נחקר, אלא רשאי לבסס את פסק דינו על הגרסה שנתמכה ע"י ראיות אחרות".

אף בע"פ 2603/90 אליאס אלפאר נגד מ"י, פד"י, כרך מה, חלק שלישי, תשנ"א-1991, 799, ניתנה התייחסות ענפה לעניין המנעות מחקירה נגדית של נאשם - כדלקמן:

"(4) (בעקבות ע"פ 639/79 [1]656) אין לנאשם במשפט פלילי זכות להיחקר על עדותו חקירה נגדית ואין מוטלת על התביעה חובה, שה"סנקציה" על הפרתה היא קבלת העדות כאמת. עריכת חקירה שכנגד היא עניין הנתון לשיקול-דעתה של התביעה, והמסקנות שיש להסיק מהיעדרה של חקירה זו הן עניין הנתון לשיקול-דעתו של בית המשפט. תפקיד בית המשפט הוא לחשוף את האמת, כפי שהיא עולה מחומר הראיות. שיקול-דעת זה אינו מוגבל בכלל נוקשה, לפיו ראייה פלונית היא אמת, רק משום שהנאשם שהעיד עליה לא נחקר חקירה שכנגד. עם זאת, הימנעות מחקירה שכנגד עשויה להילקח בחשבון, במסגרת מכלול הנסיבות, שעה שבית המשפט יבוא להעריך את הראיות ולשקול את משקלן (806-בד)."

שאלת המשקל שיש לייחס להימנעות מלחקור חקירה נגדית את הנאשם תיקבע על-ידי השופט, הרואה ושוקל את מכלול הראיות בתיק לאור הנסיבות הספציפיות של הדיון שהתנהל לפניו (807-א-ב).

(7) ייטיבו התביעה המשטרית והפרקליטות לעשות, אם יקפידו להיעזר בכלי החקירה הנגדית, אלא אם כן יסבו את תשומת לבו של בית המשפט, כי אין הם רואים תועלת בחקירה שכנגד, וינמקו דעתם לכך, כדי שיהא ברור גם לבית המשפט, מהו הטעם להיעדר החקירה (807-ג-ד)."

מהכלל אל הפרט:

בתיק זה, מחד גיסא - קיימת עדות שני עדי התביעה, כאשר עדותו של האחד תואמת לעדותו של האחר ושניהם לאורך עדותם דבקו בגרסתם לפיה, הנאשם פנה שמאלה וזאת מבלי לתת זכות קדימה לרכב שהגיע מימין (רכבם של עדי התביעה) ובכך גרם לעד התביעה לבלום בלימת חירום. מאידך גיסא - קיימת עדותו של הנאשם אשר לאורך כל עדותו, הן בשטח והן בבית המשפט דבק בגרסתו לפיה, לא ראה כלל רכב, עובר לפנייתו שמאלה. עדי התביעה נחקרו בחקירה נגדית ע"י הנאשם ואף נמצאה סתירה ביניהם לעניין מיקום ה"צ'קלקלה" ברכב המשטרה (סתירה שאינה מהותית בעיני) - אך לעניין העבירה עצמה לא נסתרה עדות עדי התביעה ועל פניו המדובר בעדויות אמינות.

יחד עם זאת, לא מצאתי בעדותו הראשית של הנאשם כל סתירה מהותית, כל סימן לאי אמירת אמת וכן לא מצאתי כל חוסר היגיון בטענתו לפיה עת החל בביצוע הפנייה לא היה עדיין כל רכב מימינו לו היה צריך לתת זכות קדימה.

האפשרות לפיה החל הנאשם בפנייתו ורק כאשר מבטו כבר הופנה שמאלה הגיע רכב המשטרה היא אפשרות שתיתכן ונכון היה לברר אותה במהלך חקירה נגדית של הנאשם עצמו.

הנה כי כן, עומדות בפני שתי גרסאות האחת של התביעה והשנייה של הנאשם, כאשר התביעה בסופו של דבר לא ערערה ולא חקרה כלל את עדותו או גרסתו של הנאשם.

ואם עלי להעריך את הראיות ולשקול את משקלן - הרי שאין לי כל דרך לבחון את מהימנות הנאשם ואמינות גרסתו על אחת כמה וכמה כאשר דבק בגרסתו לאורך כל הדרך.

אף שבידי המדינה שתי עדויות של שני שוטרים, אין אני מוצא יכולת מובהקת להדיף את עדותם על פני עדות אמינה של נאשם שלא עברה מבחן של חקירה נגדית.

בספרו של השופט יעקב קדמי **"על הראיות"** חלק רביעי, תש"ע-2009 עמוד 1942-1943: מוסבר בהרחבה כי החקירה הנגדית נחשבת ל"אמצעי התגוננות הבדוק והטוב ביותר העומד לרשות בית המשפט כנגד עדי שקר ועלילות שווא" בהאי לי שנא:

"החקירה שכנגד, נחשבת לאמצעי התגוננות הבדוק והטוב ביותר העומד לרשותו של נאשם - ובסופו של דבר, "לרשותו" של בית המשפט - כנגד עדי שקר ועלילות שווא. חקירה שכנגד ראוי לשמה, חזקה עליה שהיא חושפת כל פגם של מהימנות שבו לוקה העדות, ומאפשרת לבית המשפט לקבוע עמדה נכונה באשר למשקלה הראייתי". וכך נאמר בהקשר זה בע"פ 685/81: **"בעת מסירת העדות לפני בית המשפט עובר העד תהליך של בדיקה ובחינה בצורת חקירה, שהיא האמצעי המרכזי והעיקרי לבירור אמינות דבריו.... ציינו לא אחת שאין להפחית בחשיבותו של כלי זה לבירור האמת, וכפי שנאמר, למשל, בע"פ 406/78... באמצעות החקירה ובמהלכה נבדקת העקביות של העד והוודאות אשר בהצגת דבריו. כן נבחן, אם העד מוסר דבריו מידיעתו האישית והבלתי אמצעית, או שהוזן או תודרך... מסקנות אלה מוסקות, בין היתר, מתגובותיו של העד, ובתוך זה במידה לא מועטה, מתשובות הניתנות על אתר לשאלות המוצגות לו".**

כב' השופט קדמי, הצדיק במאמרו את חשיבות החקירה הנגדית ככלי המסייע לחשיפת האמת. כאשר לא נסתרה גרסתו של הנאשם הרי שלא ניתן בנקל לאמוד את מהימנותו של הנאשם ואמינות גרסתו.

במצב המשפטי אשר נוצר, אין אני יכול להעדיף את גרסת עדי התביעה על פני גרסת הנאשם והמסקנה המתבקשת היא זיכוי של הנאשם מחמת הספק מעבירה של אי מתן זכות קדימה לרכב הבא מימין בצומת שלא הוצב בו תמרור, בניגוד לתקנה 64 (א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "התקנות").

עותק מהחלטה זו יישלח לצדדים

ניתנה היום, ט"ו סיוון תשע"ח, 29 מאי 2018, בהעדר הצדדים

